[...]ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГДЭГТЫ!

[Б]урят-Монголой
[Ү]НЭН

[ВКП](б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй [Министрнүүдэй]
[...]о Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 53 (6243)
МАРТЫН
17
СУББОТО
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол 1950 ондо наукын, ухаалан зохёолгын, литературын ба искусствын талаар хэгдэһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо тухай тогтоол баталан абаба.

Советскэ арад Сталинска шангай лауреадуудые халуунаар амаршалан, творческо шэнэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсэнэ.

[С]оветскэ наукын ба культурын илалта

[...]ондо наукын, ухаалан зохёол[гын, лит]ературын ба искусствын та[лаар хэгд]эһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэ[ринүүдэй] түлөө Сталинска шангуудые [олгохо тух]ай СССР-эй Министрнүүдэй [...] тогтоол мүнөөдэр «Правдада» [толилогд]оба.

[...] шангуудые олголго хадаа [...]скэ наукын ба культурын [...]лтануудай шэнэ эли тодо гэр[чэ]. Социалистическэ байгуулалта [...]үхэдэ анха түрүүн ара[...] хүсэнүүдые дарлалтаһаа [...], арадай бэлигүүдэй бадархын [...] общестын материальна ба [...]байдалай бүхы һалбаринууд[...]тэй ажал-ябуулга эрхил[...] эгээл һайн условинуудые [...].

[Ленин]—Сталинай партиин агуу[...] зоригжоһон советскэ эр[дэмтэд, у]хаалан зохёогшод, литерату[рын ба и]скусствын ажал-ябуулагшад [совет]скэ наукые, техникые, куль[турые] эсэшэ сусашагүйгөөр [...], коммунистическэ байгуулал[тада] өөһэдынгөө тон ехэ оруу[ламжа] оруулна.

[...] эрдэмтэд болбол манай [...] саанахи наукын туйлалта[...] ойрын саг соо хүсэхэ [...] гэһэн—нүхэр Сталинай [...] амжалтатайгаар бэс[...] Сталинска шангуудта хүртэһэн [...] эрдэмтэдэй, инженернүүдэй ба [...]зохёогшодой хүдэлмэринүүд со[ветскэ] промышленностиин ба [...] дэбжэлтэдэ туһална.

[...] орон дотор наукын ба техни[кын нова]торнууд бүхы советскэ арадай [...]галаар, большевистскэ пар[тиин, сов]етскэ правительствын, ажал[...] ба багша нүхэр Сталинай [...] анхарал оролдолгоор хү[...]эй.

[...] наукын ба техникын кори[фейнүүд] манай Эхэ ороной үгэһэ[...] хүнүүд омогорхохо [...]горхоно, тэдэ корифейнүүдэй [...] ба ухаалан зохёолгонууд на[учно-]техническэ дэбжэлтын үндэһэ [болоо, м]үнөө хүрэтэр болоһоор бай[...] зуунжэлэй олон тон ехэнүүд [...] ородой наукын ба техникын [...] ажал-ябуулагшадай научна [...]зохёолнуудай сэхэ үргэлжэлэ[...].

[...] эрдэмтэд, инженернүүд, [...]зохёогшод эсэгэ ороной наукын [...] түрүү ажал-ябуулагшадай [...]шалнуудые сахихаһаа гадна, [...] байха юм. Советскэ засагай [...] орон Ленин—Сталинай агуу[...] хүтэлбэреэр ябажа, түрүү [...] гуламта ба рассадник бо[...] хүршэлтэй, практикатай таһал[...] холбоотой советскэ наука ком[...] байгуулжа байгаа өөрынгөө [...] ба сэхээр алба хэнэ. [...] тунхаглагдаһан. СССР-эй [Министрн]үүдэй Соведэй тогтоол болбол [сов]етскэ наукын энэ һайн һай[...]ые тодоор харуулна. Урагшаа [...]гүйгөөр дабшалта, өөһэ[...] творческо бэдэрэлгэнүүдые гол, [...] шэглэлээр хэжэ, шэнэ, мү[...] үшөө олдоогүй байһан [...] зоригтойгоор гаргаха гэһэн [...], оролдосотой ехэ туршалга[...] үндэһөөр үргэн шэнэ горизонт[...] [нээ]дэг зоримгой тобшололнуудые [...] хадаа мүнөө Сталинска [шангуу]д хүртэһэн советскэ наукын [...] олон ажал-ябуулагшадай [...] мүн.

[...] математикын, техническэ [...], химиин, геологиин, биоло[...] [хү]дөө ажахын наукануудай та[лаар Ста]линска шангай лауреадууд— [...] хүдэлмэринүүд наукын, тех[никын ба] арадай ажахын бүхы һалба[...] саашадаа хүгжэхын тулада [...] ашанартай байна. Лауреа[...] бидэнэр тэрэшэлэн меди[...] [тү]үхын-филологическа, философ[...] [...]нуудай ажал-ябуулагшадые ха[...] Манай арад байгаалиие шэнэд[...] [...], Волга, Днепр, Дон ба [...] дээрэ асари ехэ гидротехни[...] [бари]лганууды бариха гайхамшаг[...] [...]эбүүдые угаа ехэ зоригжол[...] [б]элүүлжэ эхилээ. Советскэ [...] техническэ интеллигенци [...] барилгануудта ехэ туһа[...] [...]лнэ. Волга мүрэн дээрэ [...] гидроэлектростанци бариха [...] [х]алгабариие зохёоһоной түлөө [...] инженернүүд Сталинска [...]түлөө.

[...] эрдэмтэдэй зохёоһон теоре[...] [...]баринууд ба бодомжолгын ме[...] [Ку]йбышевска ба Сталинградска [гид]ростанцинуудай, Главна Турк[...] [...]нзай, Волго-Донской судоход[...] [...] проектнүүдтэ хэрэглэгдэнэ. [...] ехэ барилганууд дээрэ ажа[...] [...]зироваһэг шэнэ, үндэр бү[...] [...]гэс һайн машинанууд шангa

хүртэһэн советскэ мэргэжэлтэдэй коллективээр байгуулагдаа. Советскэ инженернүүд, техниүүд, ухаалан зохёогшод болбол барилгын шэнэ материалнуудые, хүдэлмэриин үлэмжэ һайн методүүдые зохёоһон ба хэрэглэһэн байна, энэнь коммунизмын агууехэ барилгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ үнэтэ оруулалта болоно.

Мүнөө үеын түрүү техникэ болбол дээдэ ба бүри дээдэ зэргын скоростьнуудай, дарасын, температурануудай техникэ мүн, үйлэдбэриин процессүүдые механизироваһэг ба автоматизироваһаг техникэ мүн. Сталинска шангуудай лауреадуудай хүдэлмэринүүд техникые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ олон шэнэ юумэ оруулна. Советскэ эрдэмтэд хүдөө ажахын новаторнуудтай нигта барисаатайгаар ажаллажа, байгаалиие хубилгаха угаа ехэ хүдэлмэри хэнэ, манай полинуудай ургасые дээшэлүүлхэ ба нийтын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэнь колхозно таряашадта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Сталинска шангуудай лауреадуудай дунда олондо мэдээжэ эрдэмтэдтэй хамта промышленностиин хүдэлмэришэдые — стахановецуудые, социалистическэ хүдөө ажахын түрүүшүүлые харанабди. Эдэнэр хадаа үндэр культуратай хүнүүд, үйлэдбэриин техникые нарижуулжа ба творческоор хэрэглэжэ шадаха хүнүүд мүн.

Сталинска шангуудта манай агууехэ Эхэ ороной олон национальностьнуудай түлөөлэгшэдэй хүртэһэн ябадал социалистическэ нацануудай, тэдэнэй экономикын ба культурын бадаралтые тодоор харуулна.

Литературын ба искусствын талаар онсо гайхамшагта зохёолнуудай түлөө Сталинска шангуудые олголго хадаа удхаараа социалистическэ, формоороо национальна советскэ культурын һалбаран бадаралгын шэнэ гэршэ мүн.

Советскэ литературын ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй творческо гайхамшагта туйлалтанууд хадаа коммунистическэ партиин зориг бадаруулагша хүтэлбэриин, нүхэр Сталинай анхарал оролдолгын аша үрэ мүн. Манай литература, кино, театр, хүгжэм, уранзураалга ба искусствын бусад һалбаринууд болбол советскэ эпохын событинуудай ба хүнүүдэй хүдэлмэриин идейнэ удхые зүб образуудаар харуулдаг зохёолнуудаар улам бүри баяжажа байна. Советскэ искусство манай ороной хилын саана холо нэбтэрэн орожо, манай Эхэ ороной хэрэгүүдые ба үдэрнүүдые гэрэлтүүлэн харуулна, энээниие капиталистическэ хэблэл нюуха гү, али ажалшадай умэнэ хазагайруулан харуулха гэжэ эрмэлзэнэ.

Түрүү советскэ наука ба культура амгалан тайбан творческо байгуулгын хэрэгтэ, коммунизм байгуулгын хэрэгтэ алба хэнэ. Энэ болбол гуманизмын һайн һайхан идеянүүдээр, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай түлөө тэмсэлэй идеянүүдээр нэбтэрһэн манай наукын ба культурын гайхамшагта шанар мүн. Харин капиталай оронуудта наука, техникэ, литература ба искусствые агрессиин, шуһата дээрмэдэлгын, хүнүүдые хюдалгын гэмтэ зорилгодо империалистическэ дай үүдхэгшэд хэрэглэжэ байна.

Манай орон дотор наукын ба культурын хүсэтэ ургалта, бодото бадаралта хадаа капиталистическэ байгуулалтаһаа социалистическэ байгуулалтын үлүү һайниие харуулдаг тон шухала зүйлнүүдэй нэгэн мүн, капиталистическэ байгуулалтын культура гүнзэгы ехэ кризистэ ороод, үжэхэ, задагайрха ба бутаран унаха байдалда ороод байна.

Манай наукын ба культурын амжалтанууд уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай юм. Эдэ хадаа марксизм-ленинизмын хамагые илагша идеянүүдэй агууехэ творческо хүсые бүхы дэлхэйдэ харуулна. Советскэ культурын туйлалтанууд болбол социализм байгуулгын замда ороһон, өөрынгөө шэнэ, түрүү культурые байгуулжа байгаа арадай демократиин оронуудай ажалшадта гайхамшагта жэшээ боложо үгэнэ.

Сталинска шангуудые олголго — советскэ наукын ба культурын ехэ һайндэр мүн. Энэ хадаа Эхэ оронойнгоо алдар солын түлөө, коммунизмын илан мандахын түлөө творческо ажалда советскэ эрдэмтэдые, промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые, литературын ба искусствын ажал-ябуулагшадые зоригжуулна.

Арадтаа алба хэхэ алдарта хүдэлмэридөө шэнэ творческо амжалтануудые туйлахыень наукын, үйлэдбэриин ба культурын бүхы ажал-ябуулагшадта хүсэебди!

(«Правдын» мартын 15-най түрүү бэшэг).

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

1950 ондо наукын, ухаалан зохёолгын, литературын ба искусствын талаар хэгдэһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо тухай

1950 ондо хэгдэһэн онсо гайхамшаг научна зохёолнуудай, ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин методүүдые үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулһанай түлөө, литературын болон искусствын талаар онсо гайхамшаг зохёолнуудай түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тогтообо.

I.

Онсо гайхамшаг научна зохёолнуудай түлөө Сталинска шангуудые:

а. Физическэ наукануудай талаар

200.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГДЭХИ зэргын шангуудые

1. Институдай ахалагша научна сотруднигууд, физико-математическа наукануудай доктор **Бреховских** Леонид Максимовичта, техническэ наукануудай доктор **Розенберг** Лазарь Давыдовичта, инженер **Карлов** Борис Ивановичта, техническэ наукануудай кандидат **Сигачев** Николай Ивановичта, — акустикын талаар научна шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин П. Н. Лебедевэй нэрэмжэтэ Физическэ институдай научна сотруднигууд академик **Скобельцын** Дмитрий Владимировичта, физико-математическа наукануудай доктор **Добротин** Николай Алексеевичтэ, физико-математическа наукануудай кандидат **Зацепин** Георгий Тимофеевичтэ, — 1949—1950 онуудта «СССР-эй наукануудай Академиин элидхэлнүүд», «Экспериментальна ба теоретическэ физикын журнал» ба «СССР-эй наукануудай Академиин Вестник» гэжэ журналнуудта толилогдоһон хэдэ хэдэн статьянууд дотор найруулагдаһан, электронно-ядерна сасаралгануудые, космическа элшэнүүдтэхи ядерно-каскадна процессые тодорхойлон олоһон ба шэнжэлһэнэй түлөө.

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ зэргын шангуудые

1. Украинска ССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Лазарев** Борис Георгиевичто, — 1948 — 50 онуудта «СССР-эй наукануудай Академиин элидхэлнүүд», «Экспериментальна ба теоретическэ физикын журнал» гэжэ журналнуудта толилогдоһон хэдэ хэдэн статьянууд соо найруулагдаһан бага температуратай байһан металлнуудай магнитна шэнжэ шанарнуудые шэнжэлһэнэй түлөө ба гелиие хүнгэн изотопоор баяжуулха шэнэ методэй түлөө.

2. Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Московско химико-технологическа институдай профессор **Тарасов** Василий Васильевичта, — 1950 ондо «Физическэ химиин журнал»» соо толилогдоһон, үлхээтэ ба үетэ структурануудай дулаа багтаалгын квантово теори тушаа зохёолой түлөө.

3. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Терлецкий** Яков Петровичто, — —1948—1949 онуудта «СССР-эй наукануудай Академиин элидхэлнүүд», «Экспериментальна ба теоретическэ физикын журнал» гэжэ журналнуудта толилогдоһон, индукционно ускорительнүүдай теори, космическа элшэнүүдэй эшэ үндэһэн тушаа зохёолнуудай түлөө.

б. Механико-математическа наукануудай талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин В. А. Стекловой нэрэмжэтэ Математическа институдай таһагые даагша, физико-математическа наукануудай доктор **Гельфанд** Израиль Моисеевичтэ, — 1948 — 1950 онуудта «Экспериментальна ба теоретическэ физикын журнал» ба «В. А. Стекловой нэрэмжэтэ Математическа институдай зохеолнууд» соо толилогдоһон, группануудые түһөөлэн мэдэхэ теори тушаа зохеолнуудай түлөө.

2. Научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигууд техническэ наукануудай доктор **Дородницын** Анатолий Алексеевичтэ, физико-математическа наукануудай доктор **Никольский** Александр Александровичта, **Шмыглевский** Юрий Дмитриевичтэ, — аэродинамикын талаар шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

3. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Меньшов** Дмитрий Евгеньевичтэ, — 1950 ондо толилогдоһон, «Тригонометрическэ рядуудай хэмжээ зэргээрээ тааралдалга тухай» зохёолоор түгэсхэгдэһэн, тригонометрическэ рядуудай теориин талаар шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

4. СССР-эй наукануудай Академиин В. А. Стекловой нэрэмжэтэ Математическа институдай ахалагша научна сотрудник, физико-математическа наукануудай доктор **Смирнов** Николай Васильевичта, —1949 ондо толилогдоһон, «Вариационно рядта хамаадаха зүйлнүүдтэ хубаалгын туйлай хуули ёһонууд» гэжэ монографяар түгэсхэгдэһэн математическа статистикые, вариационно рядай шэнжэ шанарнуудые шэнжэлхэ ба непараметрическэ задачанууд тушаа зохёолнуудай түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска гүрэнэй университедэй профессор **Еругин** Николай Павловичта, — 1950 ондо «Прикладная математика ба механика» гэжэ журнал соо толилогдоһон, хүдэлөөнэй тогтууриин талаар, дифференциальна уравненинүүдэй шанарай ба аналитическэ теориин талаар шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

в. Техническэ наукануудай талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ зэргын шангуудые

1. Эдеэ хоолой промышленностиин Московско технологическа институдай профессор **Лыков** Алексей Васильевичта, — 1950 ондо толилогдоһон, «Хаталгын теори» гэжэ монографиин түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин машина бүтээлгын Институдай директор, академик **Чудаков** Евгений Алексеевичтэ, — 1950 ондо толилогдоһон, «Автомобилиин теори» гэжэ научна зохёолой түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. В. М. Молотовой нэрэмжэтэ Московско энергетическэ институдай профессорнууд **Вукалович** Михаил Петровичто, **Новиков** Иван Ивановичта, тус институдай доцентнүүд **Кириллин** Владимир Алексеевичтэ, **Тимофеев** Владимир Николаевичта, мүн энэ институдай научна сотруднигууд **Румянцев** Леонид Ивановичта, **Силецкий** Валентин Сергеевичтэ,—1948—1950 онуудта толилогдоһон, дээдэ ба бүри дээдэ температурануудай, дарасануудай талаар, уһанай ба уһанай ууралай термодинамическа шэнжэ шанарнуудые теоретическэ, экспериментальна талаарнь шэнжэлһэнэй түлөө.

2. В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Московско инженерно-барилгын институдай профессор **Губин** Федор Федоровичто, — 1949 ондо толилогдоһон, «Гидроэлектрическэ станцинууд» гэһэн монографиин түлөө.

3. М. И. Калининай нэрэмжэтэ Ленинградска политехническэ институдай профессор, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Костенко** Михаил Полиэктовичто,—1949 ондо толилогдоһон, «Электрическэ машинанууд» гэжэ монографиин түлөө.

4. Техническэ наукануудай доктор **Крицкий** Сергей Николаевичта, техническэ наукануудай доктор **Мецкель** Михаил Федоровичто, Гидропроектын инженернүүд-гидротехникүүд **Россинский** Кирилл Иллиодоровичто, **Гильденблат** Яков Давыдовичта, **Назак** Владимир Робертовичто, **Коренистов** Дмитрий Васильевичта, **Кузьмин** Илья Алексеевичтэ,—1950 ондо толилогдоһон, «Гол мүрэнэй гидротехникын гидрологическа үндэһэ һуурнинууд» гэһэн научна зохёолой түлөө.

5. Эдеэ хоолой промышленностиин Московско технологическа институдай профессор **Силин** Павел Михайловичта,—1950 ондо толилогдоһон, «Сахарта зүйлнүүдэй технологиин асуудалнууд» гэжэ научна зохсолой түлөө.

6. Украинска ССР-эй наукануудай Академиин гидрологиин ба гидротехникын Институдай директор, Украинска ССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Сухомел** Григорий Иосифовичто, — 1949 ондо толилогдоһон, «Нээмэл һабануудай ба барилгануудай гидравликын асуудалнууд» гэжэ научна зохсолой түлөө.

г. Химическэ наукануудай талаар

200.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГДЭХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин геохимиин ба аналитическэ химиин Институдай директор, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Виноградов** Александр Павловичта,—1950 ондо толилогдоһон, «Хүрьһэндэхи шухаг ба таранги химическэ элементнүүдэй геохими» гэжэ научна зохсолой түлөө.

2. Химическэ наукануудай доктор **Сергеев** Пётр Гавриловичта, инженер-технолог **Кружалов** Борис Дмитриевичтэ,—органическа химиин талаар хэгдэһэн шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЕРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин Казанска филиалай органическа химиин таһагые даагша, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Арбузов** Борис Александровичта,—1949—1950 онуудта «Юрэнхы химиин журнал» соо толилогдоһон хэдэ хэдэн статьянууд дотор найруулагдаһан, терпенүүдэй ба диенүүдэй химиин талаар шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин органическа химиин Институдай лабораториие даагша, химическэ наукануудай доктор **Коршак** Василий Владимировичта,—1950 ондо толилогдоһон, «Дээдэ молекулярна соединенинүүдэй хими» гэһэн монографиин түлөө.

3. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградска лесотехническэ Академиин профессор **Тищенко** Дмитрий Вячеславовичта,—1948—1950 онуудта «Юрэнхы химиин журнал» соо толилогдоһон, үглеводородуудые хлорировалгын талаар шэнжэлэлнүүдэй түлөө.

4. Химическэ наукануудай доктор **Якубович** Аркадий Яковлевичта, ахалагша научна сотрудник **Макаров** Сергей Петровичто, — органическа химиин талаар теоретическэ шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Гүрэнэй гидрологическа институдай отделениин начальник, ахалагша научна сотрудник **Алекин** Олег Александровичта,—1948—1950 онуудта толилогдоһон, «Юрэнхы гидрохими», «СССР-эй гол мүрэнүүдэй гидрохими», «СССР-эй гол мүрэнүүдэй гидрохимическэ карта» гэжэ научна зохёолнуудай түлөө.

2. Үтэгжүүлгэнүүд ба инсектофунгисидүүдые шэнжэлхэ Я. В. Самойловой нэрэмжэтэ Научно-шэнжэлэлгын институдай лабораториин начальник, техническэ наукануудай кандидат **Амелин** Анатолий Гавриловичта,—1951 ондо толилогдоһон, «Химическэ үйлэдбэринүүдтэ мананай бии болохын теоретическэ үндэһэ һуурнинууд» гэжэ научна зохсолоор түгэсхэгдэһэн, мананай бии болохын процессүүдые теоретическэ ба экспериментальна талаарнь шэнжэлһэнэй түлөө.

3. А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска гүрэнэй университедэй профессор **Сторонкин** Алексей Васильевичта,—1948 ондо толилогдоһон, «Олон компонентнэ системэнүүдэй термодинамическа тэнсүүриин условинууд тухай» гэжэ научна зохсолой түлөө.

д. Геолого-географическа наукануудай талаар

200.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГДЭХИ зэргын шангые

Профессор **Исаков** Иван Степановичта, 1 рангын инженер-капитан **Демин** Леонид Александровичта, 1 рангын капитан **Воробьев** Всеволод Ивановичта, инженер-подполковник **Павлов** Василий Викторовичтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи геодезиин ба картографиин Главна Управлениин начальник **Баранов** Александр Никифоровичтэ, 2 рангын инженер-капитан **Луконин** Сергей Алексеевичтэ,

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

★ СТАЛИНСКА ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД ★

Бреховских Леонид Максимович — СССР-эй наукануудай Академиин Физическэ институдай лабораториие даагшын орлогшо.

Скобельцын Дмитрий Владимирович — академик.

Виноградов Виктор Владимирович — СССР-эй наукануудай Академиин языкознаниин институдай директор, профессор.

ССР Союзай Министрнүүдэй Советдэ

1950 ОНДО НАУКЫН, УХААЛАН ЗОХЁОЛГЫН, ЛИТЕРАТУРЫН БА ИСКУССТВЫН ТАЛААР ХЭГДЭ[…] ОНСО ГАЙХАМШАГ ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨ СТАЛИНСКА ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХ[…]

(*Ургэлжэлэл*)

капитан **Герасименко** Виктор Прокопьевичто, **Петровский** Владимир Алексеевичтэ,—1950 ондо толилогдоһон, «Далайн атлас» гэжэ научна зохёолой 1 томой ба навигационно-географическа картануудай түлөө.

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи геодезиин ба картографиин Главна Управлениин географ-картограф **Заруцкая** Ирина Павловнада, СССР-эй наукануудай Академиин океанологиин Институдай лабораториие даагша, географическа наукануудай доктор **Зенкович** Всеволод Павловичта, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи геодезиин ба картографиин Главна Управлениин картографическа фабрикын инженернүүд **Белоглазова** Ольга Александровнада, **Маркова** Любовь Ильиничнада, **Николенко** Надежда Филимоновнада,—1950 ондо толилогдоһон 1:2.500.000 масштабтай «СССР-эй гипсометрическа карта» гэжэ научна зохёолой түлөө.

2. Институдай ахалагша научна сотрудник, биологическа наукануудай доктор **Зенкевич** Лев Александровичта, тус институдай директорэй орлогшо, биологическа наукануудай доктор **Богоров** Вениамин Григорьевичтэ, техническэ наукануудай кандидат **Сысоев** Николай Николаевичта, инженер **Олчи-Огло** Николай Ивановичта, геологоминералогическа наукануудай доктор **Безруков** Пантелеймон Леонидовичта, географическа наукануудай доктор **Добровольский** Алексей Дмитриевичтэ, химическэ наукануудай доктор **Бруевич** Семен Владимировичта, физико-математическа наукануудай кандидат **Пономаренко** Георгий Петровичто, **Иванов-Францкевич** Георгий Николаевичта, тус институдай научна сотрудниггуудта,—океанологическа шэнжэлгэнүүдэй түлөө.

3. С. Орджоникидзын нэрэмжэтэ Московско геолого-шэнжэлэлгын институдай профессор **Муратов** Михаил Владимировичта,—1949 ондо толилогдоһон, «СССР-эй Европейскэ хубиин урда зүгэй ба хилэнагатэй оронуудай альфийска геосинклиналь на талынь тектонико ба түүхэ» гэжэ научна зохёолой түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Иван Франкын нэрэмжэтэ Львовско гүрэнэй университедэй доцент **Ермаков** Николай Порфирьевичтэ,—1950 ондо толилогдоһон, «Минерал-бүридүүлдэг растворнуудые шэнжэлэлгэ» гэһэн научна зохёолой түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин нефтиин Институдай ахалагша научна сотрудник, геолого-минералогическа наукануудай доктор **Теодорович** Георгий Ивановичта, — 1949 — 1950 онуудта толилогдоһон, «Урало-Волжско областиин доодо перми-дээдэ карбонай карбонатна фацинууд», «Урало-Волжско областиин палеозын карбонатна породуудай литологи» гэжэ научна зохёолнуудай түлөө.

3. СССР-эй наукануудай Академиин геологическа наукануудай Институдай директорэй орлогшо, геолого-минералогическа наукануудай доктор **Чухров** Федор Васильевичтэ,—минералогическа шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

е. Биологическа наукануудай талаар

200.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангуудые

1. Академик **Берг** Лев Семеновичто,—1948—1949 онуудта толилогдоһон, «СССР-эй ба хилэнэгэтэнэй оронуудай сэбэр уһануудтахи загаһад» гэһэн гурбан том научна зохёолой түлөө.

2. Биологическа наукануудай доктор **Порецкий** Вадим Сергеевичтэ, А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска гүрэнэй университедэй доцент **Шешукова** Валентина Сергеевнада, СССР-эй наукануудай Академиин В. Л. Комаровай нэрэмжэтэ Ботаническа институдай ахалагша научна сотрудник **Прошкина** Анастасия Ивановнада, А. А. Ждановай нэрэмжэтэ Ленинградска гүрэнэй университедэй профессор **Киселёв** Иван Александровичта, географическа наукануудай кандидат **Жуза** Анастасия Пантелеймоновнада, альголог **Забелина** Мария Михайловнада,—1949—1950 онуудта толилогдоһон, «Диатомова анализ» гэжэ 3 том научна зохёолой түлөө.

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Авакян** Арташазда Аршаковичта,—1948—1950 онуудта «Агробиологи» гэжэ журнал соо толилогдоһон, ургамалнуудай организмуудай хүгжэлгэ тушаа шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө.

2. Биологическа наукануудай доктор **Зяхваткин** Алексей Алексеевичтэ, —1949 ондо толилогдоһон, «Позвоночнигуудгүй доодо зэргын амитадай сагуудтаһан эмбриологи» гэжэ научна зохёолой түлөө.

3. Бүхэсоюзна геологическа научно-шэнжэлэлгын институдай лабораториие даагшын орлогшо, геолого-минералогическа наукануудай доктор **Покровская** Ирина Митрофановнада, СССР-эй наукануудай Академиин географиин Институдай научна сотрудник **Гричук** Владимир Поликарповичта, СССР-эй наукануудай Академиин биологическа наукануудай Институдай научна сотрудник **Заклинская** Елена Дмитриевнада,—1950 ондо толилогдоһон, «Пыльцевой анализ» гэжэ научна зохёолой түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРВАДАХИ зэргын шангуудые

1. Казахска ССР-эй наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн **Галузо** Илларион Григорьевичтэ,—1946—1949 онуудта толилогдоһон, «Казахстанай шуһаша хашагууд» гэһэн дүрбэн том научна зохёолой түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин амитадай морфологиин А. Н. Северцовэй нэрэмжэтэ институдай ахалагша научна сотрудник **Гиляров** Меркурий Сергеевичтэ,—1949 ондо толилогдоһон, «Тэжээлэй зүйл болодог хүрьһэнэй өөрсэ ушарнууд ба хорхой шумуулнуудай эволюцида тэрэнэй удхашанар» гэһэн научна зохёолой түлөө.

3. СССР-эй наукануудай Академиин микробиологиин Институдай таһагые даагша, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Красильников** Николай Александровичта, —1949 ондо толилогдоһон, «Бактеринүүдые ба актиномицедүүдые тодорхойлогшо» гэжэ научна зохёолой түлөө.

4. СССР-эй наукануудай Академиин микробиологиин Институдай таһагые даагша, биологическа наукануудай доктор **Мишустин** Евгений Николаевичта, —1950 ондо толилогдоһон, «Байгаалидахи ба практикадахи термофильна микроорганизмууд» гэжэ научна зохёолой түлөө.

ж. Хүдөө ажахын наукануудай талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. Московско ветеринарна Академиин профессор **Оливков** Барус Михайловичта,—1950 ондо толилогдоһон, «Малай пифицированнэ шархануудые эмнэлгэ» гэжэ монографиин түлөө.

2. Ленинградска хүдөө ажахын институдай профессор **Ларин** Иван Васильевичтэ, малай тэжээлнүүдэй Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудниггууд, биологическа наукануудай доктор **Работнов** Тихон Александровичта, хүдөө ажахын наукануудай кандидат **Любская** Антонина Фёдоровнада, полевой ба сабшалангай тэжээл абалгын Армянска институдай лабораториие даагша, хүдөө ажахын наукануудай доктор **Агабабян** Шаварш Мнецакановичта,—1950 ондо толилогдоһон, «СССР-эй бэлшээринүүдэй ба сабшалангай газарнуудай тэжээлэй ургамалнууд» гэжэ научна зохёолой нэгэдэхи томой түлөө.

3. СССР-эй Зүүн-Урда зүгэй газартаряалангай Институдай ахалагша научна сотрудник **Филатов** Федор Ивановичта,—1950 ондо толилогдоһон, «СССР-эй Зүүн-Урда зүгэй полевой ба тэжээлэй севооборонуудта олон жэлэй ногоонуудые тарилга» гэжэ научна зохёолой түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Грузинска ССР-эй наукануудай Академиин полеводствын Институдай директор **Даланишвили** Михаил Семёновичто,—Баруун Грузиин нам газарай зоподо шэниисэ тарилга тухай зохёолнуудай түлөө, эдэнь «Грузинска ССР-эй наукануудай Академиин полеводствын Аджаметскэ туршалгын станциин зохёолнууд» гэжэ журналда 1949 — 1950 онуудта толилогдоо.

2. Сайн ба субтропическа культурануудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай таһагые даагша геолого-минералогическа наукануудай доктор **Дараселия** Михаил Константиновичта,— —1949 ондо толилогдоһон, «Грузиин улаан шоройто ба үнһэлиг хүрьһэнүүд, субтропическа культурануудые тарилгада тэдэнние ашаглалга» гэжэ научна зохёолой түлөө.

3. СССР-эй наукануудай Академиин ой модоной институдай ахалагша научна сотрудник **Зонн** Сергей Владимировичта, —1950 ондо толилогдоһон, «Баруун-Хойто Кавказай уулын ой модото газарай хүрьһэнүүд» гэжэ монографиин түлөө.

4. Хүдөө ажахын малнуудые тэжээлгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай директор, хүдөө ажахын наукануудай доктор **Зубрилин** Алексей Алексеевичтэ,—1947—1950 онуудта толилогдоһон, «Ногоон тэжээлнүүдые консервэ болгохо научна үндэһэ һууриннууд», «Силос» ба «Тэжээлнүүдые яажа силослэхэб» гэжэ зохёолнуудай түлөө.

5. Тоһото культурануудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай директор, хүдөө ажахын наукануудай доктор **Минкевич** Иван Алексеевичтэ, мүн тэрэ институдай лабораториие даагша, хүдөө ажахын наукануудай кандидат **Борковский** Владимир Евгеньевичтэ,—1949 ондо толилогдоһон, «Тоһото культуранууд» гэжэ научна зохёолой түлөө.

з. Медицинскэ наукануудай талаар

200.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин физиологиин Институдай директор, медицинскэ наукануудай доктор **Усиевич** Михаил Александровичта, —нервнэ дээдэ хүдэлэсын талаар шэнжэлэлгэнүүдые хэһэнэй түлөө, эдэнь «Ураг тархиин хальһанай функциональна байдал ба организмын дотоодо системэнүүдэй хүдэлмэри», «Ураг тархинь дохын хубинуудые һалгаахада нохойн дээдэ нервнэ хүдэлэсэдэ нүлөөлэлгэ» гэжэ научна зохёолнууд соо согсологдон, 1949 ондо толилогдоһон байна.

100.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн **Ланг** Георгий Фёдоровичто, — дотор үбшэнүүдэй патологиин ба терапиин талаар шэнжэлэлгэнүүдые хэһэнэй түлөө, эдэнь «Гипертоническа үбшэн» гэжэ научна зохёол соо согсологдон, 1950 ондо толилогдоо.

2. Московско Нэгэдэхи медицинскэ институдай профессор **Рубинштейн** Герман Рафайловичта,—уушханай үбшэнүүдые тодорхойлгын, патологиин ба клиникын талаар научно-клиническэ шэнжэлэлгэнүүдые хэһэнэй түлөө, эдэнь «Уушханай үбшэнүүдэй дифференциальна диагностика» гэжэ хоёр том научна зохёол соо согсологдон, 1949—1950 онуудта толилогдоо.

50.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Инвалидуудай ажал эмхидхэхэ ба ажаллаха шадабариие шалган шэнжэлхэ Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай таһагые даагша, медицинскэ наукануудай доктор **Боголепов** Николай Кирилловичтэ, — 1950 ондо толилогдоһон, «Коматозно байдалнууд» гэжэ монографиин түлөө.

2. Арһанай-венерологическа научна-шэнжэлэлгын Республиканска институдай таһагые хүтэлбэрилэгшэ, медицинскэ наукануудай доктор **Кашкин** Павел Николаевичта, — арһанай үбшэнүүд тушаа шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө, эдэнь «Дерматомикозууд» гэжэ монографи соо согсологдон, 1950 ондо толилогдоһон байна.

3. Маляриин, медицинскэ паразитологиин ба гельминтологиин Институдай секторые даагша, медицинскэ наукануудай доктор **Под'япольская** Варвара Петровнада, ветеринарна наукануудай кандидат **Капустин** Василий Федосеевичтэ, — 1950 ондо толилогдоһон, «Хүнэй ушагта үбшэнүүд» гэжэ монографиин түлөө.

и. Түүхын-филологическа наукануудай талаар

100.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин языкознаниин институдай директор, М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор, академик **Виноградов** Виктор Владимировичта, —1947 ондо толилогдоһон, «Ород хэлэ (үгэ тухай грамматическа һургаал)» гэжэ научна зохёолой түлөө.

2. Түүхын наукануудай доктор **Машкин** Николай Александровичта, — 1949 ондо толилогдоһон, «Августын принципат» гэжэ научна зохёолой түлөө.

3 СССР-эй наукануудай Академиин Н. Н. Миклухо-Маклайн нэрэмжэтэ этнографиин Институдай директорэй орлогшо, түүхын наукануудай доктор **Потапов** Леонид Павловичта, — 1948 ондо толилогдоһон, «Алтайнхидай түүхэ тухай очеркнууд» гэжэ научна зохёолой түлөө.

к. Философско наукануудай талаар

100.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангые

Украинска ССР-эй наукануудай Академиин философиин Институдай таһагые даагша, философско наукануудай кандидат **Рубашевский** Андрей Артемовичто, —1949 ондо толилогдоһон «И. В. Мичуринай теоретическэ зохёолнуудай философско удхашанар» гэжэ научна зохёолой түлөө.

50.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй наукануудай Академиин философиин Институдай ахалагша научна сотрудник, философско наукануудай доктор **Глезерман** Григорий Ерухимовичта, — 1949 ондо толилогдоһон, «СССР дотор дарлагша ангинуудые усадхалга ба ангиин илгаа[…] суулга» гэжэ научна зохёолой […]

2. «Философиин асуудал[…] журналай главна редактор, […] наукануудай кандидат **Чесноко[…]** […]рий Ивановичта, — 1948 онд[…] доһон «Герценэй үзэл бодол» […]учна зохёолой түлөө.

л. Техникын түүхын талаар

100.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангые

Белорусска ССР-эй наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн **Безбородов** Михаил Алексеевичтэ, — «М. В. Ломоносов ба хими болон силикадуудай […] тушаа тэрэнэй хүдэлмэри», Виноградов — ородой шааза[…] шо» гэжэ монографинуудай […] эдэнь 1948—1950 онуудта то[…]

м. Учебнигүүд ба научно-популярна зохёолнуудай талаар

100.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангуудые

1. Академик **Крачковский** Игнатий Юлиановичта, — 1948 ондо толилогдоһон, «Арабска рукописьнуудые шэнжэлэлгэ» гэжэ научно-популярна зохёолой түлөө.

2. СССР-эй наукануудай Академиин горно хэрэгэй Институдай директор академик **Скочинский** Александр Александровичта, Ленинградска горно Институдай профессор **Комаров** Владимир Борисовичта, — 1949 ондо толилогдоһон, «Руднична вентиляци» гэжэ учебнигэй түлөө.

3. СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Степанов** Вячеслав Васильевичта, — 1950 ондо табадахяа хэблэгдэһэн, «Дифференциальна уравнениинүүдэй курс» гэжэ учебнигэй түлөө.

50.000 мянган түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ Ленинградска электротехническэ институдай профессор **Алексеев** Александр Емельяновичта, — 1949 ондо толилогдоһон, «Электрическэ машинануудай конструкци» гэжэ учебнигэй түлөө.

2. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Витвер** Иван Александровичта, — 1950 ондо арбанхоёдохёо хэблэгдэһэн, «Гадаадын оронуудай экономическэ географи» гэжэ дунда һургуулиин учебнигэй түлөө.

3. Д. И. Менделеевэй нэрэмжэтэ Московско химико-технологическа институдай профессор **Касаткин** Андрей Георгиевичта, — 1950 ондо толилогдоһон «Химическэ технологиин гол процессүүд ба аппарадууд» гэжэ учебнигэй түлөө.

4. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин үнэнтэ гэшүүн **Мосолов** Василий Петровичто, — 1950 ондо толилогдоһон «Агротехникэ» гэжэ һуралсалай туһалбариин түлөө.

5. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Огнев** Сергей Ивановичта, — 1950 ондо табадахяа хэблэгдэһэн, «Ой модоной ажабайдал» гэжэ научно-популярна зохёолой түлөө.

6. **Писаржевский** Олег Николаевичта, — 1949 ондо толилогдоһон, «Дмитрий Иванович Менделеев» гэжэ номой түлөө.

7. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин үнэнтэ гэшүүн, В. М. Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын механизациин ба электрификациин Московско институдай профессор **Свирщевский** Бронислав Станиславовичта, — 1950 онд[…] доһон, «Машинно-тракторна[…] ашаглалга» гэжэ һуралсалай […]риин түлөө.

8. Биолог **Халифман** Иосиф […]то, — 1950 ондо толилогдо[…] […]нүүд» гэжэ научно-популярна […] түлөө.

25.000 мянган түхэригэй х[…] ГУРБАДАХИ зэргын шан[…]

1. Экономическа наукануу[…] […]дидат **Алексеев** Александр […]та, — «Капиталистическэ […] сэрэгэй финансууд» гэжэ […]пулярна зохёолой түлөө, эн[…] ондо толилогдоо.

2. Түүхын наукануудай […] **Березкин** Александр Василь[…] «США—Советскэ Россида э[…]гэй интервенциин (1918—19[…] дай) эдэбхитэ эмхидхэлша […] дагша» гэжэ научно-популярна […] түлөө, энэнь 1949 ондо то[…]

3. Серго Орджоникидзын […] Московско авиационно Инсти[…] фессор **Иноземцев** Николай В[…]тэ, мүн тэрэ институдай д[…] Владимир Степановичта, — 1[…] толилогдоһон, «Авиационно г[…] двигательнүүд» гэжэ учебнигэй […]

4. СССР-эй наукануудай […] гэшүүн-корреспондент, СССР-эй […]нуудай Академиин Г. М. Кр[…]скиин нэрэмжэтэ энергетическэ […]дай лабораториие даагша М[…]хаил Александровичта, — «Д[…]жуулгын үндэһэ һуурин[…] учебнигэй түлөө, энэнь 1949 […]лилогдоо.

5. СССР-эй наукануудай […] географиин Институдай ахала[…] учна-сотрудник, географическ[…]нуудай доктор **Мурзаев** Эдуард […]вичта, — 1948 ондо то[…] «Монгол арадай республика» […]учно-популярна зохёолой түлөө.

6. Үнгэтэ металлнууд ба алт[…]хэ М. И. Калининай нэрэмжэтэ […] институдай профессор, СССР-эй […]нуудай Академиин гэшүүн-корр[…] **Плаксин** Игорь Николаевичта, […] металлнуудай Гүрэнэй нау[…]лэлгын институдай директорэй […] техническэ наукануудай кан[…] **[…]танов** Дмитрий Михайловичта, […] ондо толилогдоһон «Гидроме[…] гэжэ һуралсалай туһалбарин […]

7. К. А. Тимирязевай нэрэм[…] ковско хүдөө ажахын Академ[…] фессор **Черкасов** Александр […]вичтэ, — 1950 ондо то[…] «Мелиораци ба хүдөө ажахы[…] хангалга» гэжэ һуралсалай ту[…] түлөө.

(*Ургэлжэлэлынь удаа[…] номерто*).

☆ СТАЛИНСКА ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД ☆

Боголепов Николай Кириллович — СССР-эй социальна хангалгын Министерствын, ажаллаха шадабариие шалган шэнжэлхэ Центральна институдай профессор.

Смирнов Николай Васильевич—СССР-эй наукануудай Академиин Стекловой нэрэмжэтэ математикын Институдай ахалагша научна сотрудник, физико-математическа наукануудай доктор, профессор.

Заруцкая Ирина Павловна — СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи геодезиин ба картографиин Главна Управлениин главна редактор.

Оливков Борис Михайлович — Ветеринарна Академиин юрэнхы ба тусхай-та хирургиин кафедрые даагша, РСФСР-эй наукануудай габьяата ажал-ябуулагша, ветеринарна наукануудай доктор, профессор.

Витвер Иван Александрович — Московско гүрэнэй университедэй профессор.

Коршак Василий Владими[…] СССР-эй наукануудай Акад[…]ганическа химиин институд[…] ториие даагша, химическэ […]дай доктор, профессор.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

...У АГИТКОЛЛЕКТИВ

...-политическэ шухала ...нуудай, илангаяа һунгуу... кампаниинуудай үедэ Түнхэ... ...гай Ворошиловай нэрэм... ...колхозой партийна эхин ор... ...колхознигуудай дунда ...политическэ ба культурно... ...хүдэлмэри үргэнөөр ...ба, баян дүй дүршэлтэй бо... ...байха юм.

...агитколлектив (даагшань нү... ...ртаев) 14 коммунистнүүдһаа, ...комсомолецууд ба партийна... ...эдэбхитэйдээ бүридэнэ. Эдэ... ...дунда ба долоонжэ... ...дүүргэнхэй, ...жэл ба дэшээшье саг... ...агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ.

...агитколлектив һунгуулиин ...үедэ колхознигууд... ...ойлгуулжамхын хүдэлмэ... ...яһуулжан байха юм. ...һунгуулиин системэ тухай, ...һунгуулиин эгүүлэ бариланууд ...Улахоорондын байдал ту... ...тэмжүүлдээр лекци... ...колхознигуудай ...уншагдадаг байгаа.

...агитаторнууд нүхэр Б. ...Г. Тырхеев, Б. Гомбоев, ...ба бусад һунгуулиин ...үедэ тон эдэбхи... ...хүдэлмэрилжэ, һунгагша... ...12-һоо 20 хүрэтэр хөө... ...хэһэн байгаа.

...Нина Тырхеевагай хүтэл... ...үраанһайханай самодея... ...коллектив колхозни... ...найда ба концерт... ...хододоо харуулдаг. Һайн ...кинокартинанууд клуб ...харуулдаг.

...тануудһаа хойшо тус ...коллектив хүдэлмэрээ һайнаар ...үргэлжэлһөөр. Агитатор... ...состав шэнэлэр харгадажа, ...эдэлхэглэн ба хабарай та... ...харюусалгатай участогууд... ...эхэтэй агитаторнууд ...дээ. Эдэ агитаторнууд ...ба промышленна ...дай гүрэнэй рознично сэн... ...шэнээр хиндаруулха тухай ...ба правительствын тоггоол, ...корреспондентэй ...Сталинай хэһэн хөө... ...тухай колхознигуудай ...Улахоорондын байдал үдэр ...8 тухай ВКП(б)-гэй ЦК... ...тушаа хэлэжэ үгөө.

...агитационно хүдэлмэ... ...дутуу зүйлнүүд бии. Зарим ...республиканска ...захидагүй, өөһэдын... ...шадабарине дээшэ... ...байна. Агитаторнууд ...хинан шалгаха ябга... ...эмхидхэгдэнхэй. Аги... ...мэргэжэлые дээшэ... ...зорюулагдаһан теорети... ...семинар дээрэ...

...партийна организаци агита... ...хүдэлмэринигөө дутуунуу... ...байсуулан, колхознигуудай ...ойлгуулжамхын хүдэлмэри ...үргэнөөр ябуулха уялгатай.

И. Федоров.

Хүдэлмэреэ шэнэдхэн табинабди

Гурбан колхозуудай томодхогдоһоной эсэстэ партийна организацинай нилээд томо болоһон ба хүдэлмэриинь шанар дээшэлһэн байна. Колхозуудай томодхогдоһонтой дашарамдуулагдан, манай парторганизацинан урда табигдадаг эрилтэнүүд бүри дээшэлһэн ба улам харюусалгатай болоһон байха юм.

Ажахын ба эмхидхэлэй талаарнь колхозоо улам бэхижүүлхын тулада манай партийна организаци партидоторой хүдэлмэриин хэм. жээе дээшэлүүлхын хойноһоо оролдодог байна. Партийна суглаа. нуудые идейн үндэр хэмжээндэ үнгэргэлгэ тус хүдэлмэрине һайжа. руулгада эхэ удхашанартай. Бидэ партийна суглаануудые хаһа саг сооонь үнгэргэжэ, колхозой ба партийна организацинингаа ажабайдал дээрэһээ гараһан шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлэлдэг байгаабди. Гэбэшье, партийна суглаануудые үнгэргэлгэдэ дутуунууд байдаг һэн. Суглаанда бэлэдхэл хангалтагүй, суглаанай болохо газар, саг, хэлэлсэхэ зүйлнүүд тухай коммунистнүүдтэ мэдээсэлгээр хинзаарладаггүй байһан юм. Зүгөөр, суглаанда бэлэдхэлгэдэ жинирэй коммунистнүүд хабаадуулагдадаггүй байгаа. Суглаан дээрэ хэлэхэ элидхэлнүүдые бэлэдхэлгэдэ дутуу зүйлнүүд бии байдаг һэн. Эдэ бүхы дутуунууд хадаа суглаануудай идейн хэмжээе дээшэлүүлгэдэ, коммунистнүүдэй эдэбхи гаргалгые сэхэ хэхэ ябадалда нилээд һаад ушаруулдаг һэн. Партийна бюро хадаа эдэ дутуунуудые хараадаа абажа, партийна суглаануудые һайнаар, идейн үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, коммунистнүүдые большевистскэ хүмүүжүүлгын бодото һургуули болгохын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абажа байна. Энэ талаар 1951 оной февральда үнгэргэгдэһэн партийна суглаан эхэ удхашанартай байха юм. Энэ суглаан дээрэ колхозой малай үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлэлсэгдэһэн байгаа. Тус асуудалые зүбшэн хэлэлсэлгэдэ бүхы талаһаань бэлэдхэл хэгдэһэн байгаа. Коммунистнүүд нүхэд Магбанов, Базаров, Жалсабон ба бусадта малай тус тус түргүүдые шалгажа үзэхэ даалгабаринууд үгтэһэн байгаа юм. Энэ асуудалаар элидхэл хэгшэдэ элидхэлээ зохеолгодонь ба материал шэлжэ ололгодонь, хэмжээ-ябуулгануудые хараалалгадань туһаламжа үзүүлэгдэһэн байгаа. Энээн дээрэһээ тус суглаанда коммунистнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Гүүртэнүүд дээгүүр ябаһан коммунистнүүд малай үбэлжэлгэдэ үзэгдэһэн олон дутуунуудые элирүүлһэн ба хэдэн үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Ингэжэ малай үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал тодорхойгоор шиидхэгдээ.

Зүгөөр, һайн шиидхэбэри хадаа хэрэгэй зүбхэн эхиниинь лэ болодог, харин хүдэлмэри хадаа шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлгые шалгалгаһаа дулдыдадаг байна. Тиимэһээ партийна бюро тус шиидхэбэриин гүйсэдхэл эмхидхэхэ хүдэлмэрине ябуулжа байна. Энэ зорилгоор бүхы харюусалгатай участогуудта бюрогой гэшүүдые бэхижүүлһэн байгаабди. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи бригадада нүхэр Матхеевые, хоёрдохи бригадада намайе, гурбадахи бригадада нүхэр Базаровые эльгээһэн байна. Тус шиидхэбэриин ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухайда фермэнүүдые шалгаад, коммунистнүүд нүхэд Доржиев, Базаров ба Эрдынеев гэгшэдэй тоосоото элидхэлнүүдые шагнахаар хараалагданхай. Тэрэнһээ гадна энэ шиидхэбэри гүйсэдхэлгые правлениеэр дамжуулжа, мүн тэрэшэлэн малшадай зүблөө ба суглаануудые үнгэргэжэ шалгадаг байнабди. Энэ талаар малшадай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые һара бүридэ гаргажа байха гээшэ эхэ удхашанартай. Эмхидхэлэй хүдэлмэриин эдэ методууд ба формонуудые хэрэглэн, партийна организаци хадаа партийна суглаанууд шиидхэбэринүүдые хаһа саг сооонь дүүргэхэ ба колхозой ажахын ябуулгада өөһэдыңгөө нүлөө үзүүлхэ ябадалые туйлажа байна.

Колхозой ажахын шиидхэхы һалбаринууд дээрэ коммунистнүүдые зүбөөр хубаарилан табиха шухала байна. Тиимэһээ партийна бюро хадаа энэ асуудалда сэхэҺэн анхарал хандуулна. Мүнөө 21 коммунистнүүдэймнай 11-ниинь таряан ажалай бригаданууд дээрэ, 6-нь малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дүрбэниинь фермэнүүдые даагшад юм. Таряанажалай 3 бригаданууд дээрэ партийна группанууд эмхидхэгдэнхэй. Коммунистнүүдые ниимээр хубаарилан табилга хадаа бригаданудай ба фермэнүүдэй ажал хэрэгүүдтэ саг үргэлжэ нүлөөлжэ байха арга боломжо парторганизацида олгоно. Коммунистнүүд Жалсарай Базаров, Б. Магбанов, Жамьян Базаров гэгшэд өөһэдыңгөө фермэ, бригаданууд дээрэ партийна организацин хараа шугамые бодотоор бэелүүлһэн шэн мүн байха юм. Гэбэшье, заримдаа партийна жаяг заршам эбдэдэг коммунистнүүд бии. Тэдэнэй тоодо нүхэд Д. Бадмацыренов, М.Самсонова ба бусад орохо.

Партийно-политическэ хүдэлмэри ба коммунистнүүдые хүмүүжүүлгэ һайжаруулһанай үндэһэн һуури дээрэ манай партийна организаци өөрынгөө хүдэлмэрине үндэрөөр шэнэдхэн табижа, ВКП(б)-гэй обкомой III пленумэй шиидхэбэрине бэелүүлжэ байна.

Д. Жалсараев, Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организацин секретарь.

НҮХЭР ТРАКТОРИСТ, ШОФЁР!

МОДО ШЭРЭХЭ НОРМОЁО ДҮҮРГЭНЭ ГҮ?

Хандагатайн леспромхозой Дээдэ-Аракорка гэжэ участогта электрохюрөөшөөр хүдэлмэрилдэг Аюр Арсаланов үдэрэйнгөө нормые 130—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Арсаланов модо унагаахаяа байна.

Д. НОСОВОЙ фото.

Модошодто лекци уншаба

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй областной комитедэй бюро болбол «Модо бэлэдхэлэй сезоно түсэбые «Бурмонголлес» трестын дүүргэхэ ябадал хангаха хэмжээнүүд тухай» тоггоол соогоо: «нинтэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхын тулада ба аймагай бүхы колхозуудаар түсэб дүүргэлгые хангахын тулада аймагай партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые модо бэлэдхэлэй дүүргэдэр леспромхозуудта эльгээхэ» гэжэ партиин айкомуудые болон аймгүйсэдхэкомуудые уялгалһан байгаа. Теэд, энэ эрилтые партиин олонхи айкомууд үшөө хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Гэхэ зуура, партиин обкомой лекторнууд тус тоггоолой үндэһөөр леспромхозуудта гаража, модошодто лекцинүүдые болон элидхэлнүүдые уншажа эхилээ. Жэшээлхэдэ, лектор нүхэр П. И. Гершман һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ Шулуутайн, Эрийскэ, Хандагатайн ба Чернухоовска леспромхозуудаар ябажа, «Уласхоорондын байдал», «Коммунизмын асари эхэ барилганууд» гэһэн темэнүүдээр 3600 гаран модошодто, 30 гаран лекци уншаба.

Нүхэр П. Гершман хадаа гансал леспромхозуудай центрнүүдтэ бэшэ, өөрынгөө хүдэлмэрине хизаарлаагүй, харин холын участогуудта гаража, тэндэ ажаллагаа хүдэлмэришэдэй болон колхознигууд-сезоннигуудай дунда лекцинүүдые уншаһан байна. Шулуутайн леспромхозой 8 участогта ябажа, 12 лекци уншаа.

Б. Будаев.

Ажалай шэнэ дэбжэлтэ

Модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө дүүргэлгые хангахын түлөө стахановска һара соносхоһон ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тоггоолые «Бурмонголлес» трестын модо бэлэдхэлэй бүхы участогуудай модошод хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа. Жэшээнь, Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэд ба инженер-но-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ тоггоолые суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялганууды абаад, ажалай үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байна.

Стахановска һарада оролсожо, үдэрэйнгөө нормые 20 процентээр үлүүлэн дүүргэхэб гэжэ суглаан дээрэ мэдүүлһэн автогаражай слесарь нүхэр Брежнёв, мүн слесарь нүхэр Шубин хэлэһэн үгэнүүдтээ хүрэжэ байна. Модо шэрэлгын темпые түргэдхэхын тула заһабарилгада табигдаһан машинануудые саг болзор соонь һайнаар заһабарилна. Автогаражай коллективэйхид март һарын эхилһээр үдэрэйнгөө нормые хододоо 20 гаран процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, модо шэрэлгэдэ горьтойхон хубилалта хэжэ байна.

Шофер Кучумов хамта хүдэлмэрилдэг нүхэрэйнгөө албан хэрэгээр город ошоходонь, машиныень мини байлгахагүй гэжэ амаралтынгаа үдэр хүдэлмэрилэн, үдэр бүринингөө нормые 156 процент хүрэтэр дүүргэһэн байгаа.

«Кундулюн» гэжэ участогтахи модо таталгын бригадын гэшүүд морин бүхэнөөр үдэрэй 8 кубометрһээ доошо бэшэ модо шэрэхэ уялгатай аад, мүнөө тэрэнээ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, колхозник-сезонник Лубсанов үдэр бүри 10 кубометрһээ доошо бэшэ модо шэрэжэ, мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

Мастер Щербаковой поточно методээр хүдэлмэрилдэг бригадын гэшүүд электрохюрөөгөөр үдэр бүри 35 кубометр модо отолхо, тракторааа 50 кубометр таллуулха уялга абаад, тэрэнээ үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригадынхид нүхэр Потаповай бригадынхидтай мүрысөөндэ оронхой. Тингээд, механизмуудаа һайнаар ашаглахаһаа гадна, заһабарилгада орохо сагыень утадхажа байна. «ПЭС—12-200» гэжэ маркын тракторнууд ба нүүдэл электростанцинуудта гамтайгаар хандаһан дээрэһээ, мүнөө заһабарида оруулагдангүй ашаглагдажа байна.

Тиихэдэ, леспромхозой директорын дамжуулгын Улаан түгэл хүртэһэн модо бэлэдхэлэй «Тибигуты» гэжэ участогай коллективэй гэшүүд модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө мартын 15-да дүүргэхэб, түсэбһөө гадуур 12 мянган кубометр модо отолхоб түлөө эршэ ехэтэйгээр тэмсэнэ.

Эндэ модо бэлэдхэл дээрэ ажаллалдаг Закаменай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд-сезоннигууд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ, сезонник хэмһээр сезонник нүхэр Балдановай бригадынхид 123—123 үдэрэй нормо дүүргэһэн байна. Тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Дашиев 109 нормо дүүргэа.

Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд нүхэд Ванданов, Ринчинов ба Ганжуров февраль соо 105—105 үдэрэй нормо дүүргэа. Мүрысөөншэдэй дунда түрүүлжэ ябагшад — моторист нүхэр Тучин ба Мостовской, модо ябталагшад Калуник ба тракторист Клевцев болон бусад түрүү һуурнинуудаа алданагүй.

Тэрэшэлэн дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилдэг мастер Муравинай бригадын гэшүүд стахановска вахтада жагсанхайнууд. Тэдэнэр мартын 1-дэ 210 кубометр модо бэлэдхэжэ түсэбтэй байгаа һаа 251 кубометр, мартын 2-то —223 кубометр ба мартын 3-да 245 кубометр бэлэдхэһэн байна.

С. Дмитриев.

Харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ

Иволгын аймагай 5 колхозуудай модошод-сезоннигууд Сэлэнгын леспромхоздо модо бэлэдхэжэ байна. Тэдэнэрэй олонхинь Эхэ орондоо шадаал һаа ехээр модо үгэхэ гэһэн патриотическа дэбжэлтэйгээр хүдэлмэрилнэ. XVII парт. съездын нэрэмжэтэ колхозой модошод сезоной эхилһэнһээ хойшо тоггоогдоһон графигайнгаа ёһоор ажаллана. Тус колхозой модошон П. Л. Рупышев үдэртөө хоёрһоо доошо бэшэ норомо дүүргэнэ.

Тингэбэшье, модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ таһалдуулжа байдаг колхозууд эндэ олон. Жэшээнь, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз модобэлэдхэлдэ хүдэлмэриин ба шэрэлгын хүсэнүүдые гүйсэд эльгээгээгүй байһаар. Модо шэрэлгэдэ ябадаг морьдынь үбһэ тэжээлээр хангагдаагүй юм. Тиимэһээ стахановска һарын түрүүшын 7 үдэр соо морьдынь ажалгүй, мини байгаа.

Мүн Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин модошод тон муугаар хүдэлмэрилнэ. һүүлэй мэдээгээр модо дутэлүүлэн шэрэхэ кварталына түсэбөө минил 25 процент, модо шэрэжэ абашаха түсэбөө оройдоо 6 процент дүүргэһэд байна. Теэд, энэ байдалые хаража, мэдэжэ байбашье, модошодой бригадые хүтэлбэрилхөөр ошоһон бригадир нүхэр Намхайцыренов хэндэшье өөрынгөө уялгые даалгангүй, гэртээ бусажа ерээд, недели соо миин хэбтэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн «Коминтерн» колхозой хүтэлбэрилэгшэд модо бэлэдхэлдэ харюусалгагүйгөөр хандана.

Н. Николаев.

Партийна организацинуудай зүгһөө комсомолые хүтэлбэрилгэ тухай

Б. СЕМЕНОВ,
ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой секретарь

...(б)-гэй ЦК, мүн нүхэр ...ленинско-сталинска комсо... ...хүдэлмэридэ сэхэ анхарал ... Партиин зүгһөө комсо... ...хүтэлбэрилгэ хадаа комсомо... ...бүхы хүдэлмэриин эгээл гол ...шухала зүйлнь болоно. ...хүтэлбэрилгүйгөөр комсомол ...хүдэлмэришэн-таряашанай ...коммунистическээр ...ууха гол зорилгоо дүүр... ...шадахагүй байха. ...Центральна Комитедэй, ...Сталинай заабаринуудые ...болгон, Яруунын аймагай ...партийна организаци хадаа ...комсомольско орга... ...хүдэлмэрине саг үргэ... ...хүтэлбэрилхэ ябадал бэе... ...байха юм.

...комсомольско организа... ...мүн. Аймаг соо 38 ...эхин организацинууд ... Тэдэнэй зэргэдэ 900 ...комсомолецууд нэгэдэнхэй. ...250 үлүүтэй колхозни... ...үлүүтэй багшанар, вра... ...хүдөө ажахын мэргэжэл...

аймагай предприятинуудай, колхозуудай, эмхи зургаануудай урда табигдаад байһан гүрэнэй ба ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ комсомолецуудые, залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулна.

Комсомолецууд болон залуушуул аймагайнгаа ажахын ба культурна байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадана. Олон комсомолецууд ажалай эрхим үльгэр жэшээ харуулжа байна. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан комсомолка Варвара Фомина үнгэрэгшэ жэлдэ 11 үнеэнһээ 14 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Тэрэ хадаа үнеэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө 1950 оной декабриин 17-до Комсомольско сельсоведэй депутадаар һунгагда. 17 партконференциин нэрэмжэтэ колхозой ажалшан комсомолка Шираи Сультимова 40 гүүдһэ 37 унага абажа, түлжүүлһэн ба үнгэрэгшэ жэлдэ 1663 ажалта үдэр олоһон байна.

Эгэтын МТС-эй комсомолец Георгий Воробьевой бригада түрүү тракторна бригадануудай нэгэн гэжэ тоологдодог.

Ажал хүдэлмэри дээрэ эрхим жэшээ харуулдаг комсомолецуудай тоо олон.

Аймагай комсомольско организаци хадаа партийна организацин хүтэлбэри доро аймагайнгаа ажалшадай дунда нинтэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй эхэ хүдэлмэри ябуулна. Һунгуулиин кампаниинуудай үедэ зуун комсомолецууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилөө. Мүнөө 112 комсомолецууд аймагайнгаа зоной дунда СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин материалнуудые тайлбарилан үгэжэ байна.

ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэрилэгшэд комсомольско активай суглаануудта, комсомольско эхин организацинуудай секретарьнуудай ба комсомольско пропагандистнуудай семинарнуудта, ВЛКСМ-эй айкомой пленумуудые бэлэдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тиимэһээ эдэ хэмжээ-ябуулганууд идейн ба эмхидхэлэй үндэр хэмжээн хангагдаад байгаа юм. 11 залуу коммунистнүүд комсомольско хүтэлбэрилхы тушаалнуудта һунгагданхай.

ВКП(б)-гэй айком ба олонхи партийна эхин организацинууд комсомолецуудай политическэ һуралсалда эхэ анхарал хандуулна. 8 коммунистнүүд комсомольско политкружогуудые хүтэлбэрилнэ. Хэдэн арбаад комсомолецууд партийна гэгээрэлэй политһургуулинууд ба кружогуудта һурана. Айкомой пропагандистнууд партийна организацинуудаар ябахадаа, комсомольско политһуралсалай ямар байһан тухай мүн лэ һонирхон шалгажа байна.

ВКП(б)-гэй айкомой бюро 1950 оной октябрьда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организацин хүдэлмэри тухай тоосоое шагнажа, тэрэнэй хүдэлмэриин эхэнүүд дутуунуудые элирүүлһэн байгаа. Тус организацин хүдэлмэриин гол дутуунууд гэхэдэ, тэрэ хадаа ажалые үүсхэлтэйгөөр хүдэлмэрилдэг, залуушуулһаа тарашаһан ба союзоторой хүдэлмэри һонирхол багатайгаар эрхилдэг байгаа. Мүн комсомольско хүдэлмэрине партийна организацин зүгһөө хүтэлбэрилхэ ябадалда горьтой дутуунууд элирүүлэгдэһэн байгаа.

Айкомой бюро болбол ВЛКСМ-эй XI съездын тоггоолтой зохилдуулан хүдэлмэриэ үндэһөөр шэнэдхэн табиха зорилго энэ комсомольско организацин урда табиһан. Байна. Комсомольско организацине хүтэлбэрилгээ һайжаруулха хэмжээ партийна организаци уялгалдаа һэн.

Энээнһээ хойшо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организацин хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа. Комсомольско суглаануудынь саг соогоо, комсомолецуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэнэ. Эхин политкружогтонь занятинууд эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ болоо. Комсомолецуудынь жаяг заршам һайжараа. Тэдэнэр колхозно үйлэдбэри дээрэ һайнаар хүдэлмэрилдэг болоһон байна. Энээнэй ашаар залуушуулай дунда комсомольско организацинин нэрэ хүндэ эрид дээшэлээ. Һүүлэй үедэ комсомолой зэргэдэ залуу колхозникууд ороһон байна. Колхозно партийна организаци комсомольско хүдэлмэридэ анхаралаа эхээр хандуулдаг болоо.

Мүн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци ба тэрэнэй секретарь нүхэр Гончиков комсомольско организацин хүдэлмэрине зүбөөр хүтэлбэрилнэ. Комсомольско организацин хүдэлмэри тухай тоосоон партийна бюро ба суглаан дээрэ хэдэн удаа зүбшэн хэлсэгдэжэ, хүдэлмэриинь дутуунууд саг соогоо элирүүлэгдэһэн, тэдэниие түргэн зайлуулха зам хэлэгдэн байгаа. Нүхэр Гончиков, партбюрогой гэшүүд нүхэд Даниловa, Эрдынеев гэгшэд комсомольско суглаанууд, комитедэй заседанинууд дээрэ хододоо байлсадаг. Тиимэһээ энэ колхозой комсомольско организаци аймаг соогоо түрүү организацинуудай нэгэн болонхой.

«Путь социализма», Сосново-Озерско сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай, аймпотребсоюзэй партийна организацинууд комсомольско организацинуудайнгаа хүдэлмэрине хододоо һонирходог байдаг юм.

Гэхэ зуура, зарим партийна организацинууд комсомольско организацинуудайнгаа хүдэлмэрине үшөө һулаар хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Бакшеев колхозойнгоо комсомольско организацида ямаршье анхарал табинагүй. Энэ колхозой комсомольско организаци оройдоо 5 гэшүүтэй байна. 1950 ондо комсомольско суглаан минил хоёр дахин үнгэргэгдөө. Союзабэшэ түрүү залуушуулай тэндэ олон байбашье, 1950 ондо нэгэшье хүн комсомолдо абтаагүй. Колхозой комсомолецууд ба залуушуул политическэ һуралсалда хабаадуулагдаагүй байха юм. Иимэ байнтанууды партийна организаци мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абаагүй байна. Мүн XVII партконференциин, Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Яруу-на» ба бусад колхозуудай, Яруунын мяханай совхозой комсомольско организацинуудай һулаар, хүдэлмэридээ болобошье, партийна организацинууд тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулха зохихо хэмжээнүүдые абанагүй.

ВКП(б)-гэй айком хадаа комсомолой айкомой хүдэлмэрине һулаар хинадаг, тэрэнэй хүдэлмэриин горьтойхонууд дутуунуудые зайсуулха шухала хэмжээ абадаггүй байгаа.

ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ комсомольско хүдэлмэри тухай ба партийна организацин зүгһөө комсомолые хүтэлбэрилгэ тухай асуудалнууд үсөөн зүбшэн хэлэгдэнэ. Айкомой болбол комсомольско активай суглаануудые, айкомой пленумуудые үнгэргэхэ асуудал зүбшэн хэлсэлгээр комсомолые хүтэлбэрилхэ хүдэлмэреэ хизаарладаг шахуу байгаа.

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, хабарай таряалгаа жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ, хүн зоной дунда нинтэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха эхэ зорилго аймагай партийна организацинуудай урда табигдана. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партийна организацида комсомольско организацинууд нилээд эхэ туһаламжа үгэжэ шадаха. Энээнэй тулада тэдэниие бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ ВКП(б)-гэй айком ба партийна организацинууд аймагай комсомольско организацинуудай хүдэлмэридэ бүри эхэ анхарала хандуулдаг болохо ёһотой.

...комсомольско эхин ор... ...үүлэй үедэ эмхид... ...ааралгаа нилээд бэхижэжэ. Тэ... ...хүндэнь ургаһан ба ...харилсаа холбоонь ...байба юм. 1950 ондо ...ВЛКСМ-эй зэргэдэ ...залуу хүбүүд, басагад ...аймагай комсомольско ор... ...соогой таралгаа нилээд ...

...организацинууд хадаа...

Һургагшадай булан

Городой пионернүүдэй Ордондо

Гимнастнуудай мүрысөөн

Городой пионернүүдэй дружинануудай командануудай түрүү һуури эзэлэлгээр гимнастикын мүрысөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тус мүрысөөндэ городой һургуулинуудай 12 команда хабаадалсаа.

Пионернүүдэй дружинануудай хүбүүдэй командануудһаа № 8 һургуулиин дружинын команда түрүү һуури эзэлэв. Басагадай командануудһаа № 3 һургуулиин пионернүүдэй дружинын команда 1-дэхи һуури эзэлһэн байна. Хүбүүдһээ—№ 26 һургуулиин пионернүүдэй дружинын команда, басагадһаа—№ 9 һургуулиин дружинын команда 2-дохи һууринуудые эзэлээ.

Түрүү һуури эзэлһэн пионернүүдэй дружинануудай команданууд кубогуудаар ба пионернүүдэй Ордоной болон ВЛКСМ-эй городской комитедэй грамотаар шагнагдаа.

Тус мүрысөөнүүдтэ басагадай №3 һургуулиин пионернүүд һайн бэлэдхэлтэй ерэжэ, эмхитэйгээр хабаадалсаа. Мүн тэрэшэлэн хүбүүдэй № 1 ба 18 бурятска һургуулинууд һайн показательнуудые харуулаа.

Творческо тоосоондо бэлэдхэнэ

Пионернүүдэй Ордон һургагшадай, тэдэнэй гэртэхинэй ба багшанарай урда жэл бүри творческо тоосоо хэдэг заншалтай юм. Энэ жэлдэ һургагшанарай хабарай каникулай үедэ тус Ордон творческо тоосоогоо хэхэ байна.

Энэ тоосоогоо һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын тулада Ордоной бүхы кружогууд эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Эдир зурагшадай кружок олон зурагуудые бэлэдхээ. Хореографическа кружок «доктор Айболит» гэжэ балетнэ зүжэг бэлэдхээ. Мүн драматическа кружок «12 һара» гэжэ С. Маршагай шэнэ зүжэг бэлэдхэжэ байна.

Эдир радистнууд мүн лэ тоосоондоо бэлэдхэнэ. Эдэнэр тоосоогто удэртөө олон радиоприёмнигуудтай ерэхэ юм. Концертнэ программадань олон һонин номернууд ороно. Энээндэ баянистнуудай, духовой оркестрын, дуунай кружогууд һони һонин номернуудые бэлэдхэжэ байна. Кружок бүхэнэй вечер үнгэргэгдэхэ юм.

Ордоной түрүү һуури эзэлэлгээр каникулай үедэ эдир шатаршадай кружогойхидой турнир үнгэргэгдэхэ байна.

Эдир натуралистнарай кружок

Эдир натуралистнарай кружок Ордоной эгээл һонирхолтой кружогһын юм. Эндэ олон янзын комнатно сэсэгүүд, ургамалнууд бии. Эдэнэй дунда хомор ургасануудай нэгэн «кактус» бии. Энэ хадаа губида ургадаг ургаса юм. Энээние гэрэл ехэтэй таһаг соо ургуулдаг дуримтэй.

Тус кружогойхид хэрмэ ба ладайн гахайнуудые нёдондо жэлһээ хойшо тэжээдэг болонхой.

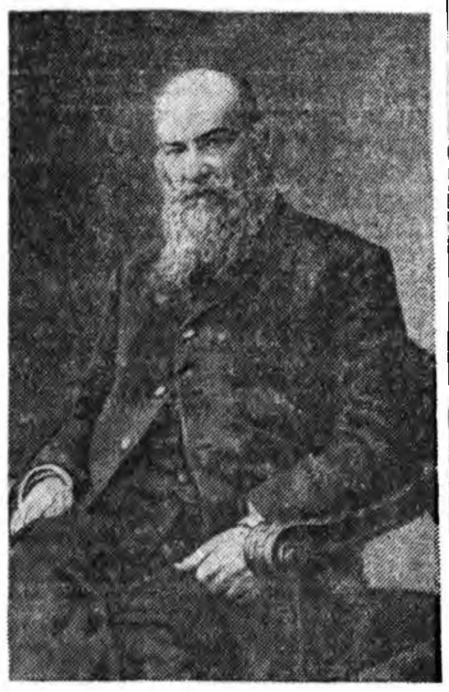
Энэ кружогойхид мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэжэ байна.

Манай календарь

Ородой авиациин эсэгэ

Н. Е. Жуковскиин нугшэһөөр 30 жэл гүйсэхэнэй ойдо

Теоретическэ ба экспериментальна аэродинамикые үндэһэлэн байгуулһан ородой агуу ехэ эрдэмтэ Николай Егорович Жуковскиин (1847—1921) нугшэһөөр мүнөөдэр 30 жэл гүйсэбэ. Агаарһаа хүндэ юумэнүүдэй ниидэлгын хуули һо...

...нуудые тодорхойлолгоор эрдэмтын хэһэн теоретическэ гениальна шэнжэлэлгэнүүд ба практическа хүдэлмэринүүд манай эсэгэ ороной авиациин хүгжэлтын үндэһэ һууринь боложо үгэһэн байна.

Агуу ехэ эрдэмтын научна творчествонь туйлай олон талатай байһан тула наукын ба техникын хүгжэлтэдэ гүнзэгы нүлөө үзүүлээ. Н. Е. Жуковскиин хэблэгдэжэ гараһан 180 зохёолнуудынь математикын, механикын, астрономиин талаар шэнжэлэлгэ хэлэгдэ зорюулагдаһан байна.

Авиациин теори байгуулгаар, мүнөө саг үеын бүхы аэродинамикада үндэһэ һуури табилгаар эрдэмтын габьяа онсо ехэ юм. Тэрэ хадаа ниидэхэ хүсэнэй далида бии болодог шалтагаание элирүүлэн нээһэн ба энэ хүсэнэй хэмжээе тодорхойлхо нарин тодо формула зохёоһон байна. Мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ самолёдуудай аэродинамическа расчёт гаргалга Жуковскиин арга методээр хэгдэнэ. Агуу ехэ эрдэмтэ далинуудай шэнэ формые теоретическээр олоо, тэрэнь мүнөө бүхы дэлхэй дээрэ Жуковскиин далинууд гэжэ нэрлэгдэнэ. Тэрэ хадаа агаарта самолёдуудай орёо түбэгтэй ниидэлгэнүүдые хэхэ арганууды хэнэһээшье түрүүлэн теоретическа... ... тодорхойлоо.

Н. Е. Жуковскиин аэродинамикын гайхамшагта, дэлхэй дээрэ эгээн түрүү һургуули байгуулһан; бэлиг ехэтэй олон тоото шэнжэлэгшэдые, аэродинамигуудые, конструкторнуудые хүмүүжүүлһэн байха юм. Эрдэмтэ болбол Московско университедтэ ба техническэ дээдэ училищида табин жэл багшалһан, энэ үе соогоо олон мянгаад инженернүүдые, научна хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэһэн байна. Московско техническэ дээдэ училищиин дэргэдэ 1909 ондо байгуулагдаһан «Агаарта тамаралгын кружок» манай авиациин хүгжэлтэдэ ехэхэн үүргэ гүйсэдхөө.

Хаанта Россиин условидо агуу ехэ эрдэмтын ба тэрээнэй бэлиг ехэтэ шабинарай ажал-ябуулга дэмжэгдээгүй. Имагтал Агуу Ехэ Октябрьска социалистическа революциин һүүлээр Н. Е. Жуковскиин ба тэрээнэй шабинарай хүсэлнүүдынь бүрин бэелүүлэгдэһэн байна. Большевигүүдэй парти ба советскэ правительство өөрынгөө творческо бүхы хүсэл бодолнуудые бодотоор бэелүүлхэ бүхы условинуудые эрдэмтэ-новаторто олгоо. Гражданска дайнай түлэг дундаа абажа байхада, 1918 ондо В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай үүсхэлээр Центральна аэродинамическа институт (ЦАГИ) байгуулагдажа, Н. Е. Жуковскиин тэрээнэй научна хүтэлбэрилэгшэ болоо һэн. Агаарай Улаан Флодой инженернүүдые бэлэдхэхэ институдые (мүнөө Жуковскиин нэрэмжэтэ Академи) ба МВТУ-гэй (мүнөө Московско авиационно институт) дэргэдэхи авиационно институдые байгуулга Жуковскиин нэрэтэй холбоотой.

Советскэ арад Н. Е. Жуковскиин научна асари ехэ габьяануудые үндэрөөр сэгнэнэ. 1947 оной январьда, ородой гениальна эрдэмтын түрэһэнһөө хойшо зуун жэл гүйсэһэнэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэрээнэй дурасхаалые мүнхэрүүлхэ тусхай тогтоол гаргаһан байна.

Большевигүүдэй партиин, ажалшадай агуу ехэ вождь И. В. Сталинай хүтэлбэриин ашаар советскэ наука ба техникэ жэлһээ жэлдэ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлана. Советскэ авиационно түрүү наукын асари ехэ амжалтанууды туйлажа, тэрээнэй ашаар манай орон дэлхэй дээрэ эгээн ехэ хүсэтэй агаарай флот байгуулаа. Энэ наукын хүгжэлтэдэ Николай Егорович Жуковскиин—«ородой авиациин эсэгын» (ородой гайхамшагта эрдэмтые агуу ехэ Ленин иигэжэ нэрлээ юм) научна зохёолнууд элитэ ехэ үүргэ гүйсэдхэнэ.

ЗАЛУУ УРАНЗОХЁОЛШОДОЙ БУХЭСОЮЗНА ХОЁРДОХИ ЗӨБЛӨӨН

Мартын 15-да Москвада залуу уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи зөблөөн нээгдэхэнь. РСФСР-эй хизаарнууд ба областьнуудай, союзна ба автономно республиканууд 300 шахуу залуу прозаигууд, поэдүүд, драматургнууд ба критигүүд тэрээндэ хабаадаха.

А. А. Фадеев—«Мүнөө үеын советскэ литература ба уранһайханай мэргэжэлэй асуудалнууд», А. А. Сурков—«Советскэ залуу поэзи», Н. Ф. Погодин—«Советскэ драматургиин асуудалнууд ба залуу драматургнуудай зохёолнууд», А. Г. Гончар — «Украинын залуу уранзохёолшод» гэһэн элидхэлнүүдые хэхэ байна.

Прозын, поэзиин, драматургиин, критикын, үхибүүдэй литературын, сатира ба юморэй секцинүүдтэ залуу уранзохёолшодой зохёолнуудые зүбшэн хэлсэхэ байна.

(ТАСС).

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, мартын 15. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани иигэжэ мэдээсэбэ:

Мартын 15-да бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратанай частьнуудтай нигтэ хани харилсаатай ябажа, дайсанда эсэргүү хамгаалалтын байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө.

Иланганаа хатуу шанга байлдаанууд Сеулай райондо дэлгэрбэ. Сеулай районда болоһон байлдаануудта дайсанай доботожо байгаа частьнууд Ханган (Кан-ко) мүрэние гаталһан ба хойшоо дабшаһан байна.

Фронтын центральна участок дээрэ Арадай армиин частьнууд Ямпхенэй (Иохей) ба Хэнсоной (Одзио) хойто рубеж дээрэ хамгаалалтын байлдаануудые хэжэ байна.

Капиталистическэ оронуудта забастовкын хүдэлөөн улам ургана

Капиталай оронуудта ажалшадай экономическа байдалынь үдэр бүри муудана. Эдеэ хоолой ба үргэн хэрэглээнэй эдлэлнүүдэй сэнгүүд хүндэрнэ. Буржуазна правительствонууд салин хүлһэ улам багадхаха политика бэелүүлнэ. Ардта эсэргүү хэмжээ-ябуулганууда харюу болгон, олонхи капиталистическэ оронуудай хүдэлмэришэд забастовкын тэмсэлэй шангадхана. Зонхилхы нөүрнууд полицейскэ шэрүүн шанга хэмжээлэ мүрдэлгэ хэжэ, оронууд дотороо забастовкын хүдэлөө дараха һэдэлгэ гаргана.

Грецидэ гүрэнэй албахаагшадай забастовко эмхидхэхэ гэжэ гэмнэгдэһэн 22 албахаагшад сүүдтэ үгтөө.

Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Окленд (Шэнэ Зеланди) полици портовой хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай оклендскэ отделениин байрые эзэлээ. Энээндэ протест болгон, портовой хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө 11 үдэрэйнгөө забастовкые үшөө үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Иранай Семнан городто нэгэ текстильнэ фабрикын 1200 хүдэлмэришэд забастовко хэбэ. Ажалай түлөө түлэбэриин ээмэһэнүүдтэ эрэшүүлтэй адляар түлэхэ, бага налигай хүнүүдэй салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй техническэ мэргэжэлэй хэмжээгээр салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, полицияар арестовалагдаһан хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэдые сүлөөлхэ гэжэ эрилэ. Забастовконь хүдэлмэришэдэй илалтаар дүүрээ.

(ТАСС).

США-гэй сэрэгэй бэлэдхэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 13. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын вашингтонско корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, США-гэй авиациин министерство национальна гвардиин авиациин 19 частьнуудта өөрын 9 һарын турша дотор 10 мянган офицернүүд ба солдадуудые татахань гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци... американска, английска ба урда... корейскэ сэрэгэй плене... хидэй хандаһан хэндалга

ПЕКИН, мартын 13. (ТАСС). Сэрэгэй пленэй 279 хүнүүд, олонхидынь американска граждани нууд, Нэгэдэмэл Нацанудай Организацида хандаһан хандалга Грюгве Лидэ эльгээбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ:

«Американска, английска ба урда-корейскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ сэрэгэй алба хэгшэд ба хүлһөөр алба хэгшэд, бидэнэр корейскэ дайнда хохидоһон хүнүүд гээшэбди. Корейскэ ардта энэ конфликтын тохёолдуулһан аюул һүйдхэлнүүдые бэеэрээ үзөөбди. Гэр байрагүй үлөөд, гашуудан ухаагаа алдаһан эгээлэй гражданинуудай зоболон ядарал харабди. Городуудые бомбодохо үедөө үбгэд хүгшэдые, эхэнэрнүүд ба үхибүүдые хамаагүйгөөр алажа байхыень хараабди. Алуулһан эхэнүүдэйнгээ хүхые тэбэрээд уйлажа байһан нилха үхибүүдые хараабди.

Эдэ бүгэдые бэ үшөө олон юумэ хараабди. Эдэ зоболонгуудай ба гасаланта байдалай шалтагаанинь юуб гэхэдэ, Нэгэдэмэл Нацанудай Организацидахи англо-американска блогон аашанууд, ООН-эй Уставые тэдэнэй эбдэһэн ябадал болоно.

Азиин арадууд ехэ буунуудай нэрьеэе, унажа байгаа бомбонуудай абяае сонооһон ба үшөө соносожо болохо байна. Өөр сагта энэ дайнай зогсоогдоогүй һаа, бүхы дэлхэй эдэ аюулнуудые бэеэрээ үзэхэ, бүхы оронууд һандаргагдаха байна.

Бидэнэр үнэнтэ ушарыень ойлгообди. Нэгэн һаналаар хамгаалжа ба дэмжэжэ байгаа политикая, манифестые бэелүүлхэ, дэлхэйн энхэ байдалые аюулые зайлуулжа болохо гэжэ этигэнэбди:

1. Варшавада болоһон эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн Хоёрдохи конгресс дээрэ абажа, дэлхэйн арадуудта хандаһан манифестые бэелүүлхэ.

2. Хитадай гададын хэрэгүүдэй Министр Чжоу-Энь-лайн ... пунктнуудтай эб найрамдалай ... халнуудые абаха үндэһэ ... дээрэ корейскэ дай дары ...

Бүхы дэлхэй дээрэ бата ... найрамдал хангаха ... шиидхэхэ тон зүб замынь ... далгын 1-дэхи пункт соо ... нэн документ болоно, ... бүхы арадуудай хабаадал... гаар ба тэдээнтэй хани хар... тайгаар энэ алдарта зорил... лагдаха байна.

Хоёрдохи пункт соо дурс... дурадхалнуудай ба политика ... Азиин арадуудта, илангаяа ... рамдалай түлөө 100 гараа ... тэмсэжэ байгаа 475 ... хитад арадай бодото табьал... дал нажа хангахаб гэһэн ... да үгтэхэ гансахан харюу ...

Стокгольмско Уряада гар... һан, дэлхэйн эб найрамдал... ратай 600 миллион хүнүүд... далгые дэмжээд, бидэнэр ... хүнүүдые олоор хюдалгы... —атомна зэбсэг үгэ ... хорихые эринэбди. Энэ ... хэрэг дээрэ бэелүүлхы ... уласхоорондын нарин шанга ... налта тогтоохые эринэбди. ... нэгэн ондоо гүрэндэ эсэргү... на бомбо түрүүлэн ... правительствые сэрэгэй ... жэ соносхохые эринэбди.

Хитадай арадай ... Кореядэхи агрессор гэжэ ... һон резолюциие ООН-дэ ... хуулһан ябадалда эсэргү... протест мэдүүлнэбди.

Хитадай арадай һайндур... нөүрараа ушаран, тэдэние ... дэхэ болоһон тулада, ... эрмэлзэлгын үнэн һайнда ... ди, тэдэние хитад арадай ... түлөөлэгшэд гэжэ тоолоно...

Бүхы дэлхэй дээрэ бата ... найрамдалай түлөө тэмсэх... гаа бүхы дэлхэйн арадуудай ... ябуулгануудтань өөһэдынгөө ... лэлгые ниилүүлнэбди.

Барселонодохи событинууд туша...

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). Парижска газетэнүүд Барселонодохи событинууд тухай мэдээсэлнүүдые толилжо үргэлжэлһөөр. Хэрэгты шэрүүн хэһээтэ мүрдэлгэ хэгдэжэ байбашье, Барселонын ажалшадай забастовко үргэлжэлһөөр гэжэ эдэ мэдээсэлнүүдһээ харагдана. Барселоныи 300 мянга гаран ажалшад эсэргүүсэн бодобо.

Франкын захиралтаар полицейскэ ба сэрэгэй шэнэ шэнэ частьнууд Барселона руу тусхай поездуудаар яаралтайгаар эльгээгдэнэ. Зэбсэгтэ хоёр мянган моряагуудые тээжэ сэрэгэй 4 корабль Барселоныи портдо ерэбэ.

«Се Суар» газетын мэдээнүүдэй ёһоор, 2 мянга гаран полицинихид үсэглэдэ Сарагосын районһоо Барселона эльгээгдээ, мүн Мадридай районһоо 2 мянган полицинихид эльгээгдэбэ. 8 мянга гаран хүнтэй полицейскэ ба сэрэгэй частьнууд үсэглэдэр Барселонодо ерэнхэй байна.

ПАРИЖ, мартын 14. (ТАСС). Франс пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Манреса ба Матаро гэжэ испанска городуудтахи ... стильнэ фабриканууда... ришэд забастовко хэжэ ... һөөр. Бадалона, Сабадела ... рас городуудтахи олонхи ... ришэд эдэ забастовкые ...

ПАРИЖ, мартын 14. ... Франкын ёһо журамай, ... ба дайнай ёһо журамай ... үгырэл хоорондо эсэргүү ... тэйгээр ба эрэлхэг зориг... тэмсэжэ байгаа Барселоны ... шадта Францускэ комму... ческэ партиин Сена депар... тын федерациин хандаһан ... гые «Юманите» газетэ толил...

Парижай бүхы ажалшад... хы республиканецууд ба ... тифашистнуудай үмэнэһэ... раци хадаа Барселоны ... ришэн анги тушаа хэрэг... бузар хэһээтэ мүрдэлгэ ... гаһаан зэбүүрхэнэ.

Уряа хадаа испанска ... нэгэн һаналтай байха ту... мартын 16-да, Парижда ... дэхэ митингдэ хабаадахые... цузска столицын ажал... уряална.

Барселонско событинуудай удхашанар... тухай Луиджи Лонгын мэдүүлгэ

РИМ, мартын 14. (ТАСС). Итальянска компартиин генеральна секретариин орлогшо Луиджи Лонго Барселонодохи событинууд тушаа «Унита» газетын корреспондентдэ мэдүүлгэ хэбэ.

Барселонско хүдэлөөндэ адли арадай үргэн ба хүсэд хүдэлөөн хадаа капиталистическэ ямаршье орондо угаа ехэ событи болохо байгаа. Фашистска хайра гамгүй терророй газуурнан байдаг Испанида энэ хүдэлөөнэй болоһон ябадалынь тус орон дотор угаа хүшэр хүндэ байдалай тохёолдоһон тухай гэршэлнэ. Барселонодохи манифестацинуудай ба атлантическа системын кризисэй хоорондохи холбоонь ехэ харагдана. Барселонодохи арадай хүдэлөөн ба һүүлэй һарануудта Италида, Францида ба атлантическа блогой бусад оронуудта болоһон байгаа событинууд нэгэ эшэ үндэһэтэй юм.

Франкистска Испани атлантическа союзай гэшүүнинь болоо... дүй байбашье, агрессивна ... канска блогто татагдан ... дажа байна. Тиимэһээ, Бар... дохи манифестацинуудай ... дагшад хадаа дай үдхэ... дниэхын түлөө бүхы дэлх... дай тэмсэжэ байгаа эб найр... лай тала баригшадай асар ... армиин үшөө нэгэн отряды... лоно. Коммунистическэ ... хүтэлбэрилэгшэ испанска ... дай эсэргүүсэлтэ франкис... журамай тогтоогдоһоной ... шье зогсоогдоогүй. Ком... пууд, тэдээнтэй хамта эрхэ... публиканецууд агитацио... эмхидхэлэй хүдэлмэрые ... гоогүй.

Барселонодохи событи... даа эрхэ сүлөөгэй ба эб ... лай хэрэгтэ коммунисти... испанска эрхим демокра... гүнзэгы үнэн байһанай ...

Харюусалгата ред...
Б А ОЧИ...

Мори унаагаа хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ

Манай республикын машинно-тракторна станцинуудай тракторна парк жэлһээ жэлдэ олошорхо, хүдөө ажахын үйлэдбэри улам үргэнөөр механизацилагдажа байна.

Габшье, хүдөө ажахые механизацила хадаа мори унаагай хүдөө ажахыда хэрэгтэй байһание багадхаагүй. Механизацилгын хэдышье түргэнөөр ургахада, мори унаа аюлгалта ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна. Тракторнуудые табихын аргагүй газарта полевой бүхы хүдэлмэринүүд мори унаагаар хэгдэнэ. Манай республикын колхозуудай хэдэн арбаад мянган гектар таряалангай газар мориной хүсөөр элдүүрилэгдэдэг ба таригдадаг гээшэ. Таряа хураалгын ба үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй ехэхэн хубинь мориной хүсөөр хэгдэнэ.

Морид ба ашаанай сарнууд тэһэлбэриин ажалнуудые — горючи, үһа, үрһэ хүрэнгэ, эдеэ хоолой зүйлнүүд болон бусад ашаануудые шуурхайгаар һэлгэгдэшэгүй шухала унаа байһанинь мэдээжэ. Энээниие һайн мэдэдэг түрүү колхозууд мори унаагаа хабарай таряалгада эртээнһээ бэлэдхэжэ эхилһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ванкеев) мори унаагаа хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхаралтайгаар ба харюусалга ехэтэйгээр хандаһан байна. Бүдүүн ба концентрированнэ тэжээлээр хэды дутамаг байбашье, колхозой правлени февралиин 20-һоо 90 толгой хүдэлмэриин моридые тусгаар бүлэг болгон таһалаад һайн үбһөөр ба зелёнкоор тэжээжэ байна. Үдэртөө эдэ моридынь һайн шэлээрдэ адуулагдана. Мүн тэжээлэй фуражна фонд байгуулагданхай. Морид болон моридой тоног зэмсэг колхозник бүхэндэ даалагдаһан байха юм. Хомууд тоног ба ашаанай тэргэнүүд бүрин заһабарилагданхай.

Кабанскын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо моридой харууһа һайнаар табигданхай. Колхозой ахалагша моришон Герасим Клименин шадабаритайгаар ажаллаһанай ашаар бүхы моридоо һайн шадалтай болгоо. Тиимэһээ, хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ аргатай юм. Мүн Хориин аймагай «Победа» колхоз тарилгада ябаха мори унаагаа һайнаар хаража байна.

Гэбэшье, зарим колхозууд мори унаагаа хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэхые орoлдоногүй. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ томодхоһоһоон колхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ адуу моридойнь тоо толгой нилээд хороһон байха юм. Иимэ байдал амаргал адуу моридые тон муугаар харууһалдаг дээрэһээ болоо. Мүнөөшье жэл энэ колхоз моридоо муугаар харууһалжа, туранхай ба хүсэ багатай болгоһон байна. Олон моридойнь нюрган ба мүрнүүд холонхой.

Адуу моридтоо хайхаржагүйгөөр хандаха ба хабарай тарилгада муугаар бэлэдхэхэ ябадал мүн Зэдын, Түнхэнэй, Заиграйн, Иволгын, Кударын аймагуудай зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой бүхы моридынь (КТФ-е даагша нүхэр Юдин) дундаһаа доошо шадалтай байна. Ярууһын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 490 моридойнь 239-нь (КТФ-е даагша нүхэр Цыдыпов) дундаһаа доошо шадалтай ба 140 толгой моридынь турашаһан байха юм.

Манай республикын колхозуудта мори унаае хабарай тарилгада бэлэдхэлгын хангалтагүй байһан тула, энэ хүдэлмэриие дары түргэн һайжаруулха, моридые ажалһаань сүлөөлжэ, амаруулха ба һайн тэжээлдэ табиха шухала болоод байна. Мориин бүхэниие колхозинүүдта даалгаха ба мориной зэр зэмсэг дары сагаа заһабарилха шухала.

Мүнөө хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй—агрономуудай ба зоотехнигүүдэй, ветеринарна хүдэлмэришэдэй урда тон харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго табигдана. Тэдэнэр болбол түбхын түүгүүдэ колхозуудай мори унаагаа хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэхэдэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Олон колхозуудай хабарай тарилгада гэжэ байгуулһан тэжээлэй фондынуудай гаргашалагдажа байһан дээрэһээнь, тэрээниие саашаада хоролтодо оруулхагүйн тула эрид хэмжээ абаха шухала. Гадна, тэжээлэй дутагдалые хүсэлдүүлхын тула нэмэлтэ тэжээл — ожорһо, хамхуул болон моридо хоол боломоор бүсад тэжээл бэлэдхэжэ эхилхэ хэрэгтэй. Колхозууд гүрэнһөө концентрированнэ тэжээл абана. Энээниие зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Шадал багатай моридто хэрэглэхэ хэрэгтэй. Ожорһо ба соломые һэгшэдэһэнтэй холижо эдюулхэдэ тон һайн байһание олон колхозуудай дүй дуршэл харуулна.

Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ сарнууд нилээд ехэ хүдэлмэри дүүргэхэ байна. Манай колхозууд сарнуудые полевой хүдэлмэринүүдтэ олоор элсүүлхэ ехэ арга боломжотой. Сарнуудаар газар хахалха, элдүүрилхэ, таряа тарихаһаа гадна, бусад туһалбариин ажалда олоор хэрэглэжэ болохо байна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй эхилхэ ойротоһон тула мори унаа бэлэдхэлдэ шухала анхарал хандуулха саг тулаа.

А. Балдаев, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактор—23. заместителя редактора —7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности 6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03553. Типография Управления полиграфической промышленности издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж ...